

УДК 159.942

ФЕНОМЕН РЕВНОЩІВ У ПСИХОАНАЛІТИЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ

Лаврикович Т. В.

Кривопишина О.А., д-р психол. наук, доцент
Львівський університет безпеки життєдіяльності

У сучасному світі людина піддається безлічі стресів, негативних переживань, і емоціям - все це часто створює проблеми і негативно позначається на її працездатності і здоров'ї, відбивається у взаєминах з оточуючими людьми. З точки зору психологів однією з причин цього є ревності.

На сьогоднішній день поняття ревності не є однозначним. Ревності (JEALOUSY) – термін, що припускає почуття заздрості до явних або уявних успіхів суперника, особливо в сфері любові до об'єкта [2].

Ревність розглядається з точки зору різних підходів. Зокрема, в психоаналізі ревність – афективний стан, що припускає наявність почуття любові і засноване на прагненні до володіння об'єктом любові.

У класичному психоаналізі ревності виходять з едипового комплексу, з тих відносин, які складаються в ранньому дитинстві між дитиною та батьками, а також між дітьми (братами, сестрами) [1]. На основі аналітичної роботи з пацієнтами та дослідження інфантильної сексуальності З. Фрейд висунув положення, згідно з яким ревності служать джерелом ненависті як у дітей, так і у дорослих. Психоаналітичне розуміння едипового комплексу привело до визнання того, що за своїм характером глибинне почуття ревності є руйнівним, деструктивним, що сприяє виникненню ненависті.

К. Хорні розрізняла ревності здорової людини і невротичні ревності [3]. Перші можуть бути адекватною реакцією на небезпеку втрати чиєїсь любові. Друга – реакцією, абсолютно невідповідною небезпеки.

Нормальна ревність супроводжується прагненнями людини випередити суперника і здобути перемогу в боротьбі з ним за об'єкт любові. Патологічна ревність породжує такі несвідомі бажання, які можуть викликати думки про усунення не тільки суперника, але і об'єкт любові [1].

Як приклад, в психоаналізі, можна навести дію захисних механізмів. Один з найцікавіших аспектів ревності психоаналітики описують як «симптом прояву регресії». Наприклад, жінка, яка переживає ревності, починає вести себе, як дитина (регресуємо на більш ранні сходи свого розвитку). Вона безпричинно плаче, вимагає уваги і турботи, демонструючи інфантильність і дитячу безпорадність. Причиною регресії вважають недолік адаптивності – нездатність пристосуватися до різного роду травмуючого впливу.

Механізм дії проєкції, що відрізняється від "нормальних ревностей" і виявляється в ситуації, коли суб'єкт захищається від власного бажання зради, підозрюючи або звинувачуючи в невірності дружину: тим самим він «переносить увагу з власного несвідомого на несвідоме іншої людини». Тут вбачається дія двох захисних механізмів: проєкції і раціоналізації. За допомогою раціоналізації суб'єкт намагається знайти логічне пояснення власним мотивам і вчинків, позбавляючись при цьому від неусвідомленого почуття провини.

Проєкція – найпоширеніший тип психологічного захисту. Часто можна бачити дітей, які ревнують батьків до своїх братів або сестер. При цьому дія цензора "Над-Я" не дозволяє дитині прямо відреагувати свій біль і агресію, пов'язані з ревностями. Несвідомо рятуючись від деструктивно-агресивних імпульсів, діти вдаються до більш "легітимним" способам прояву ревності: в таких випадках агресія, спрямована на брата або сестру, переноситься на кішку, іграшку, книжку, посуд і т.д.

Ще один механізм психіки, задіяний у феномені ревності – витіснення. Це дія, за допомогою якого суб'єкт намагається усунути або утримати в несвідомому окремі уявлення, пов'язані з потягами, образами, спогадами. Жінка, влаштовуючи своєму чоловікові істерики і скандали, як тільки він повертався з відрядження, в дитинстві страждала від авторитарної ревності з боку матері, не відпускати її від себе ні на крок, а тепер поводить так з чоловіком, постійно ревнуючи його до інших і примушуючи весь час бути з нею [3].

Таким чином, на думку представників психоаналітичного напрямку, причинами ревності є дія зовнішніх (реальні люди, поведінка яких може ініціювати виникнення ревності) і внутрішніх чинників (думки, фантазії), які несуть психотравмуючий вплив на особистість.

Література:

1. Лейбин В. Словарь-справочник по психоанализу, 2010 г
2. Психоаналитические термины и понятия. Словарь под ред. Борнесса Э. Мура и Бернарда Д. Фаина.
3. Гавришова Нина Андреевна. Лицо и анатомия ревности: психологическая защита и не только http://gavr.org.ua/index.php?nma=catalog&fla=stat&cat_id=3&nums=111.